

SV stoppet regjeringens rigide fraværsgrense i videregående skole

Publisert 22. juni 2016

Bakgrunn

Til tross for sterke innsigelser fra flere høringsinstanser vedtok regjeringen denne våren en forskrift om en ny fraværsgrense i videregående opplæring, som skulle gjelde fra og med skoleåret 2016/17. Grensen de vedtok gjaldt for fravær av timer i enkeltfag, ikke elevenes totale fravær. Det betyr at elever som har mer en ti prosent fravær i ett fag, ikke ville få karakter i faget. En grense på ti prosent ville blitt en særskilt utfordring på yrkesfag, der det finnes mange enkeltfag med lavt timetall.

Etter at det blei kjent at regjeringen hadde vedtatt innføringen av en fraværsgrense på ti prosent, mobiliserte Elevorganisasjonen og politiske ungdomsorganisasjoner til elevstreik og offentlig debatt. SV på Stortinget mottok mange henvendelser fra lærere og rektorer, som var svært bekymret for at en slik fraværsgrense ville ødelegge for skolenes arbeid for å ivareta sårbare elever som står i fare for å droppe ut.

Målet om å redusere udokumentert fravær fra undervisningen deles av alle partier. Ingen elever får den undervisningen de trenger uten å være tilstede. Spørsmålet er om en statisk fraværsgrense på ti prosent er et godt virkemiddel for å sikre flest mulig elever en god videregående opplæring.

På denne bakgrunn fremmet Audun Lysbakken og Heikki Holmås et representantskap forslag (Dok 8:86 S) om å stanse regjeringens fraværsgrense og i dialog med sektoren utarbeide et nytt regelverk for fravær.

Begrunnelse

Den største utfordringen i videregående opplæring er at alt for mange elever ikke fullfører, og frafallet er klart størst innenfor de yrkesfaglige utdanningsprogrammene. Frafall fra videregående opplæring gir den enkelte mye dårligere muligheter for å lykkes i arbeidslivet. Det høye frafallet er også et stort samfunnsproblem. En av utdanningspolitikkenes absolutte viktigste oppgave må være å sikre høyere gjennomføring, og var årsaken til at forslagsstillerne valgte å ta forskriftsendringen til Stortinget.

Ofte er det komplekse årsaker til at en elev har høyt fravær. Det kan handle om motivasjon, mistrivsel, psykiske problemer eller en vanskelig familiesituasjon. I Ungdata-studien (NOVA 2015) framkommer det blant annet at en av fire jenter på 10.trinn og i videregående opplæring har så store psykiske plager at en kan betrakte det

som tegn på depressive symptomer. Nyere forskning viser også at ensomhet er den største årsaken til at elever tenker på å slutte (Frostad og Mjaavatn, Pedagogisk institutt ved NTNU).

Det var åpenbart, gjennom de bekymringene som blei formidlet til oss fra sektoren, at regjeringen ikke hadde lyttet til faglige råd og tatt innover seg sakens kompleksitet. Et komplisert problem som stort frafall har mer sammensatte løsninger enn å innføre en rigid fraværsgrense. Man må se de elevene som har problemer, og prøve å hjelpe dem til å fullføre, ikke skyve dem ut. Vi fryktet at regjeringens rigide fraværsgrense ville bli en ugjennomtrengelig mur for mange av de elevene som aller mest trenger hjelp til å kjempe seg gjennom utdanningen.

SV løfter saken inn til Stortinget og får gjennomslag

SV mente det var gode grunner til å få Stortinget til å diskutere saken og forhåpentligvis få flertall for å stanse innføringen av regjeringens fraværsgrense. Derfor fremmet Audun Lysbakken og Heikki Holmås et representantskap forslag (Dok 8:86 S). Saken blei debattert og votert over i Stortinget tirsdag 14.juni. SV fikk sammen med AP, SP, V og Krf flertall for følgende:

«Stortinget ber regjeringen oppheve forskriften om en fraværsgrense på 10 pst i enkeltfag i videregående opplæring og i dialog med sektoren utarbeide et nytt regelverk for fravær.»

Det samme flertallet ber også regjeringen utforme en forskrift som i større grad tar hensyn til elever som sliter, som gir skolene mer fleksibilitet og der skolene gis mer egnede verktøy til å reagere tidlig på fravær, også før det er kommet opp i 10 eller 15 pst.

En enstemmig komite var i tillegg enige om at et nytt regelverk for fravær bør ledsages av følgeforskning og evalueres nøye tre år etter innføringen.

Hva vant vi?

Diskusjonen om å innføre en fraværsgrense i videregående opplæring har engasjert mange. Etter at AP varslet at de ville støtte SVs forslag, så har politiske kommentatorer og meningsmotstandere skapt et inntrykk av at vi ikke tar problemet med skulking på alvor, og ikke erkjenner lærernes problemer ved stort fravær i undervisningen. Blant annet så skriver Klassekampen på lederplass lørdag 4.juni at SVs- seier for å stoppe regjeringens omstridte forslag til fraværsgrense, kan bli en Phyrrosseier.

At SV ikke har forståelse for de utfordringene lærere har på grunn av stort udokumentert fravær fra undervisningen medfører ikke riktighet, selv om noen av våre meningsmotstandere ønsker å framstille oss slik. Vi mente at et fraværreglement må utformes i dialog med sektoren. Norges største lærerorganisasjon, Utdanningsforbundet var selv veldig kritiske til regjeringens forskrift. I høringsuttalelsen til Utdanningsforbundet

så skriver de blant annet at «fraværsgrensen som regjeringen har vedtatt, er for streng og lite fleksibel».

Som en alternativ modell foreslo Utdanningsforbundet et forsøk med en fraværsgrense på 15 pst og at ordningen skulle evalueres etter 3 år. I KUF-komiteens innstilling blir dette forslaget nevnt som et mulig alternativ i en felles merknad Ap, Frp, H og Sp. At SV valgte å stå utenfor denne merknaden betyr ikke at SV er i mot en evt slik løsning, viss det er det som blir utfallet. SV valgte der i mot å være prinsipielle, og at Stortinget ikke skulle blande seg inn i detaljene på hva en ny forskrift skulle inneholde. Ved å sende saken tilbake til departementet, uten detaljerte føringer fra Stortinget, ville vi gi tid og rom for en mer faglig og grundig prosess. Om det endelige resultatet blir et forsøk med en fraværsgrense på 15 pst, slik Utdanningsforbundet foreslår, eller en annen modell, gjenstår å se.

Det er regjeringen som utformer og vedtar forskrifter. Her hadde den altså *vedtatt* en forskrift som skapte faglig bekymring og ikke var forankret med viktige aktører i skolesektoren. Dette har nå flertallet på Stortinget endret.

Uten representantforslaget fra SV, hadde regjeringens fraværsgrense blitt iverksatt, uten at elevenes- og lærernes organisasjoner var blitt hørt. SV har derfor fått gjennomslag for de to tingene vi foreslo:

- 1) Oppheve forskriften om en fraværsgrense på ti prosent i enkeltfag i videregående opplæring
- 2) At nytt regelverk for fravær i skolen skal utformes i dialog med sektoren.